

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ સમક્ષ

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૨૪૬/૨૦૧૨

મંજૂરી અને સહિ માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પી. એમ. રાવલ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

રામસિંહભાઈ સમજીભાઈ ભાભોર

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

ઉપસ્થિતિ:

એચ.એલ. પટેલ એડવોકેટ્સ (૨૦૩૪) માટે શ્રી વિજય પટેલ અપીલકર્તા માટે.

પ્રતિવાદી માટે શ્રી એલ.બી. ડાભી સરકારી વકીલ

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પી. એમ. રાવલ

તારીખ : ૨૬/૦૬/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા)

૧. આ ફોજદારી અપીલ એકમાત્ર આરોપી રામસિંહ સમજીભાઈ ભાભોર દ્વારા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૪(૨) ('સી.આર.પી.સી.' ટૂંકમાં) હેઠળ પસંદ કરવામાં આવી છે, જે વિદ્વાન મુખ્ય સેશન્સ જજ, દાહોદ દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૧૬ ઓફ ૨૦૦૯માં પસાર કરાયેલા દોષિત ઠરાવ્યાના ચુકાદા અને સજાના આદેશ તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૧૨ વિરુદ્ધ નિર્દેશિત છે, જેના દ્વારા અપીલકર્તા આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨, ૩૧૬ અને ૨૦૧ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે અને નીચે મુજબ સજા ફટકારવામાં આવી છે:

કલમ હેઠળ સહ-દોષસિદ્ધિ	સજા	ફાઈન	માં દંડની ચૂકવણી
આઈપીસીની કલમ ૩૦૨	જીવન માટે આર.આઈ.	રૂ. ૫,૦૦૦/-	આર.આઈ. ૨ વર્ષો માટે
આઈપીસીની કલમ ૨૦૧	૨ વર્ષ માટે RI	રૂ. ૫૦૦/-	RI ૩ મહિનાઓ માટે
આઈપીસીની કલમ ૩૧૬	૫ વર્ષ માટે RI	રૂ. ૧,૦૦૦/-	RI ૬ મહિનાઓ માટે

૨. ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા અપીલ કરનાર આરોપીને દોષિત ઠેરવવાનો કેસ નીચે મુજબ છે:

૨.૧ આરોપી રામસિંહના લગ્ન થયા હોવા છતાં, તેને મૃતક ઉર્મિલા સાથે અનૈતિક સંબંધ હતો, જેના પરિણામે તે ગર્ભવતી થઈ હતી. ગર્ભવતી થયા પછી તેણે આરોપી સાથે રહેવાનો આગ્રહ રાખ્યો હતો. આરોપી પરિણીત વ્યક્તિ હતો અને તેને એક બાળક હતું, તેણે મૃતકને તેની પત્ની તરીકે રાખવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. મૃતકના સતત દબાણને કારણે આરોપીએ તેને મારી નાખવાની યોજના બનાવી હતી. ઘટના સમયે મૃતક તેના મામા સાથે દાહોદમાં રહેતી હતી અને પછી તે ગૂંથણના વર્ગોમાં જોડાઈ હતી. આ સંબંધમાં, અપીલકર્તા-આરોપી મૃતકના પિતરાઈ ભાઈ હતા. તારીખ ૨૨.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ આરોપી દ્વારા મૃતકને તેની બાઈક પર જંગલ વિસ્તારમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો. અંબા રોડ, ગામ ડાગરિયા પહોંચતા આરોપીએ સુતરી કાઢી અને મૃતકની ગળું દબાવી દીધું હતું. મૃતકના મૃતદેહને નજીકની ખાડીમાં ફેંકી દેવામાં આવ્યો હતો. પરિવારના સભ્યોએ મૃતકની વ્યાપક શોધ કરી હતી. તારીખ ૨૫.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ મૃતકનો મૃતદેહ મળી આવ્યો હતો, જેની ઓળખ સાક્ષીઓ, ફરિયાદી અને પરિવારના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવી હતી. દાહોદની લીંબડી પોલીસે મૃતકની બહેન દ્વારા નોંધાવેલી એફ.આઈ.આર.માં અન્ય લોકોની સાથે અજાણ્યા વ્યક્તિ સામે તેની બહેનની હત્યાનો આરોપ મૂક્યો હતો. મૃતકના મૃતદેહને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો. ઘટના સમયે, તે પાંચ મહિનાની ગર્ભવતી હતી. હાલના અપીલકર્તાને પોલીસે શંકાના આધારે અટકાયતમાં લીધા હતા. પૂછપરછ દરમિયાન જાણવા મળ્યું કે ઘટનાની તારીખથી છેલ્લા ૧૦ મહિનાથી મૃતક

આરોપી સાથે સંબંધમાં હતી, જેના પરિણામે તે ગર્ભવતી થઈ હતી. આ સંબંધ કોઈને ખબર નહોતી. તારીખ ૨૧.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ, મૃતક તેના સહાધ્યાયી શકુંતલાના ઘરે રોકાયો હતો અને ૨૨.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ શકુંતલાના ઘરેથી તે મોબાઈલ પર આરોપી અપીલકર્તાના સંપર્કમાં હતી.ડી.એન.એ. રિપોર્ટમાં પુષ્ટિ થઈ હતી કે આરોપી ગર્ભનો જૈવિક પિતા હતો.આવી પરિસ્થિતિમાં, ૧૭.૧૦.૨૦૦૮ના રોજ પોલીસે આરોપીની ધરપકડ કરી હતી.પરિવારજનો પોલીસ સ્ટેશન ગયા હતા, જ્યાં આરોપીએ તેમની સામે ન્યાયિક રીતે કબૂલાત કરી હતી અને સ્વીકાર્યું હતું કે ગર્ભાવસ્થા પછી મૃતક તેને પત્ની તરીકે રાખવા માટે દબાણ કરી રહી હતી, જે તેના માટે શક્ય નહોતું, પરિણામે તેની પાસે મૃતકને મારી નાખવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી.તપાસ દરમિયાન આરોપીએ સ્પેરછાએ ઘટના સ્થળ જોયું હતું અને તેના ખુલાસાના નિવેદન પર પોલીસે મોબાઈલ, બે સિમ કાર્ડ અને ગુનામાં કથિત રીતે ઉપયોગમાં લેવાતી એક મોટરબાઈક જપ્ત કરી હતી.તપાસ દરમિયાન આઈ.ઓ.એ સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા, સાક્ષીઓની હાજરીમાં વિવિધ પંચનામા તૈયાર કર્યા, જપ્ત કરેલી વસ્તુઓને રાસાયણિક વિશ્લેષણ માટે એફ.એસ.એલ.માં મોકલી, હોસ્પિટલમાંથી જરૂરી કાગળો મેળવ્યા અને અંતે હત્યા અને અજાત બાળકને મોત પહોંચાડવાના આરોપ માટે પૂરતી સામગ્રી મળી.આ સંદર્ભમાં આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨, ૩૧૬ અને ૨૦૧ હેઠળની ચાર્જશીટ મેજિસ્ટ્રેટ કોર્ટ

સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેણે આ કેસ દાહોદની સેશન્સ કોર્ટને સોંપ્યો હતો.

૩. યોગ્ય આરોપ ઘડ્યા પછી અને આરોપીએ દોષિત ન હોવાની દલીલ કર્યા પછી, સેશન્સ કોર્ટ, દાહોદ સમક્ષ સુનાવણી શરૂ થઈ. ફરિયાદી પક્ષે નીચેના સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા:

મૌખિક પુરાવા

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧ — આંક ૬	ડૉ. અરવિંદ બી. વાસણી, તબીબી અધિકારી
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨ — આંક ૧૩	નાનામા અંબાબેન હરસિંહભાઈ ફરિયાદી
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩ — આંક ૧૬	નાનામા લાબુબેન હરસિંહભાઈ
પી.ડબલ્યુ. ૪ — આંક ૧૮	હરિગભાઈ વળજીભાઈ નિનામા
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૫ — આંક ૨૦	કછરાભાઈ મનાભાઈ, પંચ સાક્ષી
પી.ડબલ્યુ. ૬ — આંક ૨૨	બાબુભાઈ કાલુભાઈ કિશોરી, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૭ — આંક ૨૪	કાન્તીલાલ રામસુભાઈ સાંગડા, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૮ — આંક ૨૬	સુ. રમસુ. હથીલા પાંચ સાક્ષી
પી.ડબલ્યુ. ૯ — આંક ૨૮	રામેશભાઈ નાથાભાઈ, પંચ સાક્ષી
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૦ — આંક ૩૦	નીનામા નરેશભાઈ હરસિંહભાઈ
પી.ડબલ્યુ. ૧૧ —	નીનામા સુરેશભાઈ હરસિંહભાઈ

નિર્ગમન ૩૧	
પી.ડબલ્યુ. ૧૨ – આંક ૩૪	જીવાજી અડખાજી ભગોરા, પી.એસ.આઈ.
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૩ – આંક ૩૫	જયપ્રકાશ ડી. સુતારિયા, તપાસ અધિકારી
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૪ – અ. ૩૬	રમેશભાઈ સુરપાળભાઈ ડામોર, એ.એસ.આઈ.
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૫ – આંક ૩૮	કૈલાશ રામચંદ્ર ડિમરી તપાસ અધિકારી

દસ્તાવેજી પુરાવા

આંક ૦૭	મૃતકની પીએમ નોટ
આંક ૮	મૃત્યુ પ્રમાણપત્ર
આંક ૧૪	એફ.આઈ.આર.
આંક ૨૧	આરોપી દ્વારા દર્શાવેલ સ્થળનું પંચનામું
આંક ૨૩	મોબાઈલ ફોન અને રેકવરી પંચનામા મોટરસાયકલ
આંક ૨૫	પંચનામું
આંક ૨૭	ગુનાના સ્થળનું પંચનામું
આંક ૩૨	બચાવવામાં આવેલા લેખોની યાદીનું પંચનામું મૃત
આંક ૩૩	આરોપીની શારીરિક સ્થિતિનું પંચનામું
આંક ૩૯	એફએસએલને આઈઓ દ્વારા મોકલવામાં આવેલી નોંધ
આંક ૪૦	લોહીના નમૂના સાથે એફએસએલને પત્ર
આંક ૪૧	એફએસએલ, ગાંધીનગરની પ્રાપ્તિ
આંક ૪૨	એફ.એસ.એલ.ની પહોંચ, ગાંધીનગર
આંક ૪૩	ફોરેન્સિક નિયામકનું ડી.એન.એ. રિપોર્ટ વિજ્ઞાન
આંક ૪૪	સહાયકને સત્તા પત્ર મોકલવામાં આવ્યો. નિર્દેશક, એફ.એસ.એલ. વડોદરા
આંક ૪૫	અધિકાર પત્રની પ્રાપ્તિ
આંક ૪૬	એનલિસિસ રિપોર્ટ અને એફએસએલનો સેરોલોજીકલ રિપોર્ટ
આંક ૪૭	આર.સી. બુક ઓફ મોટર સાયકલ

આંક ૪૮	ભરતી માટે આરોપીનું અરજી ફોર્મ વર્ગ
આંક ૪૯	આરોપીનું ડીએનએ ટેસ્ટ સર્ટિફિકેટ અને મૃત
આંક ૫૦	મોબાઈલ વાનનો પ્રાથમિક અહેવાલ

૪. ફરિયાદ પક્ષના પુરાવા બંધ થયા પછી આરોપીની સીઆરપીસીની કલમ ૩૧૩ હેઠળ પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી, જેમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે તેને હત્યાના ગંભીર કેસમાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો છે અને તે નિર્દોષ છે અને તેણે મૃતકની હત્યા કરી નથી.

૫. આરોપી અપીલકર્તાએ પોતાના બચાવમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કર્યા નથી.

૬. વિદ્વાન સેશન્સ જજે પક્ષકારોની વાત સાંભળ્યા બાદ અને પુરાવાની પ્રશંસા કર્યા બાદ એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે ફરિયાદી પક્ષ આરોપી વિરુદ્ધ વ્યાજબી શંકાથી પર આરોપ સાબિત કરવામાં સફળ થાય છે અને આરોપીનો ગુનો સાબિત કરવા માટે જરૂરી સંજોગોની સાંકળ તમામ પાસાઓમાં પૂર્ણ છે. ટ્રાયલ કોર્ટે મુખ્યત્વે ન્યાયિક નહિં તેવા કબૂલાતના પુરાવા પર આધાર રાખ્યો હતો, પરિણામ ડી.એન.એ. રિપોર્ટ આંક ૪૩, આરોપીનું વર્તન કારણ કે તેણે તેની હત્યાની ઘટના જાહેર કરી ન હતી, મોટરબાઈકની શોધ અને પુનઃપ્રાપ્તિ, પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૭ હેઠળ આરોપીનું જાહેર નિવેદન.

૭. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદાસ્પદ ચુકાદા અને આદેશથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ હોવાથી, અપીલકર્તા આ અપીલ દ્વારા આ કોર્ટ સમક્ષ છે.

૮. અમે શ્રી વિજય પટેલ, વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા છે.

એચ.એલ. પટેલ એડવોકેટ્સ એસોસિએટ્સ અને શ્રી એલ.બી. ડાભીએ સંબંધિત પક્ષો માટે કાયદાકીય પક્ષ લીધો હતો.

૯. શ્રી પટેલે વિવાદાસ્પદ ચુકાદા પર આકરા પ્રહારો કરતાં દલીલ કરી હતી કે પ્રશ્નમાં રહેલા ગુનામાં અપીલકર્તાની સંડોવણી તરફ દોરી જતી ઘટનાઓની સંપૂર્ણ શૃંખલા ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા સ્થાપિત કરવામાં આવી નથી.તેમના જણાવ્યા અનુસાર, ફરિયાદી પક્ષ વ્યાજબી શંકાથી પર પોતાનો કેસ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે.આ કેસ પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાઓ પૈકીનો એક છે અને અગ્રણી, સચોટ, યોગ્ય અને સંલગ્ન પુરાવાઓ દ્વારા કેસ સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર છે.અપીલકર્તાને ડી.એન.એ. રિપોર્ટના આધારે ફસાવવામાં આવ્યો હતો, જે આરોપીનો ગુનો સાબિત કરવા માટે નક્કર પુરાવા નથી.છેલ્લે સાથે જોયા હોવાના કોઈ પુરાવા નથી.મૃતક છેલ્લે તેની મિત્ર શકુંતલાની સાથે હતી અને શકુંતલા એક મહત્વપૂર્ણ સાક્ષી હોવાથી સરકારી વકીલ દ્વારા તેની તપાસ કરવામાં આવી નથી.તે કહેવાય છે કે કહેવાતી ન્યાયિક કબૂલાત સ્વૈચ્છિક, સાચી અને મનની મુક્ત સ્થિતિમાં કરવામાં આવી હોવાનું કહી શકાય

નહીં, કારણ કે તે સમયે આરોપી પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો અને તેથી તે વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતું નથી અને ભૌતિક વિસંગતતાઓ અને સહજ અસંભવિતતાઓથી પીડાય છે અને તે દલીલપૂર્ણ હોવાનું દેખાતું નથી અને તે દોષિત ઠેરવવાનો આધાર બની શકે નહીં.આરોપી દ્વારા ઘટના સ્થળ તરફ નિર્દેશ કરતું જાહેર નિવેદન પંચનામાના પંચના આધારે કાયદા અનુસાર સાબિત થયું નથી.૨૧ અને ૨૩ એ પ્રતિકૂળ જાહેર કર્યું છે અને કાર્યવાહીના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી.તપાસ અધિકારી પી.ડબલ્યુ.:૧૩ અને પી.ડબલ્યુ.:૧૪ તેમના મૌખિક પુરાવામાં આરોપી દ્વારા બોલાયેલા ચોક્કસ શબ્દો વિશે કંઈ કહેવામાં આવ્યું નથી, જે દર્શાવે છે કે ફરિયાદી પક્ષ પંચનામાની વિગતો સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે અને આ સંદર્ભમાં પુરાવા આરોપી વિરુદ્ધ કાયદાકીય પુરાવા તરીકે સ્વીકારી શકાય નહીં.

૧૦. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિજય પટેલે રજૂઆત કરી હતી કે નીચેની કોર્ટે અપીલકર્તા વિરુદ્ધના પુરાવાની કદર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે અને IPC ની કલમ ૩૦૨, ૩૧૬ અને ૨૦૧ હેઠળ ખોટી રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે અને તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે દોષિત ઠરાવવાનો ચુકાદો અને સજાનો આદેશ કાયદામાં ટકી શકે તેમ નથી અને તેને રદ કરી શકાય છે અને અપીલકર્તાને તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કરી શકાય છે.

૧૧ બીજી તરફ, વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી એલ.બી. ડાભીએ અપીલનો સખત વિરોધ કર્યો હતો.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે, નીચેની અદાલતે અપીલકર્તાને હત્યા અને અજાત બાળકના મૃત્યુના ગુનામાં દોષિત ઠેરવવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.અપીલકર્તા મૃતકના નજીકના સંબંધી હતા અને ઘટના પછી, તે સમગ્ર ઘટના દરમિયાન સાક્ષીઓની સાથે હતા અને હત્યાની ઘટનાનો ખુલાસો કર્યો ન હતો, જે તેમના વર્તનને દર્શાવે છે.ડી.એન.એ. અહેવાલ, આંક ૪૩, સાબિત કરે છે કે, તે ગર્ભનો જૈવિક પિતા હતો.અપીલકર્તાએ સ્વૈચ્છિક રીતે તેના ખુલાસાના નિવેદન દ્વારા તે સ્થળ બતાવ્યું હતું જ્યાં તેના દ્વારા મૃતદેહ ફેંકવામાં આવ્યો હતો.હત્યાના અમલ માટે ઉપયોગમાં લેવાતી હોવાનો આરોપ લગાવવામાં આવેલી બાઈક આરોપીના ઘરમાંથી જપ્ત કરવામાં આવી હતી.આરોપીએ સાક્ષીઓ સમક્ષ સ્વેચ્છાએ પોતાનો ગુનો કબૂલ કર્યો હતો અને માત્ર પોલીસની હાજરીને પોલીસ કસ્ટડી કહી શકાય નહીં અને એ નિવેદન એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૬ હેઠળ આવે છે. આવી પરિસ્થિતિમાં, શ્રી. ડાભી એવી દલીલ કરશે કે, સરકારી વકીલે અપીલકર્તા સામેનો આરોપ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કર્યો છે અને ઉપર જણાવેલી પરિસ્થિતિઓ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત થઈ છે અને તમામ સંજોગો, સામૂહિક તેમજ વ્યક્તિગત રીતે આરોપીનો ગુનો સાબિત કરવા માટે પૂરતા છે, કારણ કે વિવિધ સંજોગો માત્ર આરોપીના ગુના તરફ નિર્દેશ કરતી સાંકળ બનાવે છે અને બીજું કંઈ નહીં.આમ, તેથી, તે પ્રાર્થના કરે છે કે અપીલમાં કોઈ ગુણ ન હોવાથી તેને રદ કરવામાં આવે.

૧૨ રજૂઆતો તરફ ધ્યાન દોરતા પહેલાં, અમે કાર્યવાહી દ્વારા રજૂ કરાયેલા સંબંધિત પુરાવાની તપાસ કરવી જરૂરી માનીએ છીએ:

(અ) નિનામા અંબાબેન (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨) મૃતક ઉર્મિલાની મોટી બહેન છે અને તેના નિવેદન અનુસાર, મૃતક – તેની બહેન ૨૧.૦૯.૨૦૦૮થી ગુમ હતી.સાક્ષીએ તેની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે, તેની બહેન છેલ્લે તેની મિત્ર શકુંતલાની સાથે હતી અને પૂછપરછ કરતાં શકુંતલાને મૃતકના ઠેકાણા વિશે જાણકારી નહોતી.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, ૨૪.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ પરિવારને સંદેશ મળ્યો હતો કે ઉર્મિલાનો મૃતદેહ પંચનામામાં ઉલ્લેખિત સ્થળે પડેલો છે (આંક ૨૧).સાક્ષી અને પરિવારના અન્ય સભ્યો ત્યાં ગયા અને મૃતકના મૃતદેહની ઓળખ કરી.સાક્ષીએ અજાણ્યા વ્યક્તિ વિરુદ્ધ એફ.આઈ.આર. નોંધાવી હતી કે કોઈએ તેની બહેનની હત્યા કરી છે.એફ.આઈ.આર.માં, એક અંકિત નિનામા સામે શંકા ઉભી કરવામાં આવી હતી, જેની સાથે મૃતકને નરમ ખૂણો હતો.સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે આરોપીની ધરપકડ પછી તે પોલીસ સ્ટેશન ગઈ હતી અને પોલીસની હાજરીમાં આરોપીએ પોતાનો ગુનો કબૂલ કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે છેલ્લા ૧૦ મહિનાથી તે મૃતક સાથે સંબંધમાં હતો અને મૃતક ૫ મહિનાની ગર્ભવતી હતી અને તે તેની સાથે રહેવા માટે આગ્રહ રાખતી હતી, જે તેના વૈવાહિક દરજ્જાને

કારણે શક્ય નહોતું અને તેથી તેણે ગળું દબાવીને મૃતકની હત્યા કરી હતી.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે, પરિવારને મૃતકના આરોપી સાથેના સંબંધો વિશે ખબર નહોતી.સાક્ષીએ એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે પોલીસ સ્ટેશનમાં આરોપી પોલીસની કસ્ટડીમાં હતો અને તેના હાથ હાથકડીથી બાંધવામાં આવ્યા હતા.સાક્ષીએ એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે અંકિત નિનામા નામના એક વ્યક્તિને મૃતકની સાથે લગ્ન કરવામાં રસ હતો, પરંતુ જાતિના સમીકરણને કારણે તે શક્ય બની શક્યું નહીં.સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે, મૃતકને છેલ્લે તેના મિત્ર શકુંતલાના ઘરે રાખવામાં આવી હતી અને પછી, કોઈને ખબર નથી કે તે ક્યાં અને કોની સાથે ગઈ હતી.

(b) પી.ડબલ્યુ.-૩ નિનામા કબુલેન હરસિંગભાઈ.સાક્ષી મૃતક ઉર્મિલાની બહેન છે અને તેણે તેની બહેન ફરિયાદી પી.ડબલ્યુ.-૨ અંબાબેન હરસિંહભાઈની રેખા પર જણાવ્યું છે અને તેથી, તેના સમગ્ર પુરાવાને સંદર્ભિત કરવાની જરૂર નથી.

(સી) પી.ડબલ્યુ.-૪ હરસિંગ નિનામા.સાક્ષી મૃતકના પિતા છે અને તેમને ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી પરિસ્થિતિઓ વિશે કોઈ જાણકારી નહોતી.

(ડી) પી.ડબલ્યુ.-૫ કાયરભાઈ માનાભાઈ અને પી.ડબલ્યુ.-૬ બાબુભાઈ કિશોરી પંચનામા આંક ૨૧ અને

૨૩. બંને સાક્ષીઓએ ફરિયાદી પક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું ન હતું.

(ઈ) નિનામા હરેશ નરસિંહ (પી.ડબલ્યુ.-૧૦) અને નિનામા સુરેશ હરસિંહ (પી.ડબલ્યુ.-૧૧) મૃતકના ભાઈ હોવાથી તેમની બહેન પી.ડબલ્યુ.-૨ અંબાબેન હરસિંહની લીટી પર નિવેદન આપ્યું છે અને તેથી તેમના સમગ્ર પુરાવાને સંદર્ભિત કરવાની જરૂર નથી.

(એફ) પોસ્ટમોર્ટમ આંક ૭ની હકીકત સાબિત કરવા માટે ડૉ. અરવિંદ વાષ્ણેય (પી.ડબલ્યુ.-૧)ની તપાસ કરવામાં આવી હતી.ડોક્ટરે તેમના અહેવાલમાં મૃત્યુના કારણ વિશે અભિપ્રાય આપ્યો છે અને તેમના મતે ગળું દબાવવાથી શ્વાસ રૂંધાઈ જવાથી મૃત્યુ થયું હતું.

(જી) દાહોદના સર્કલ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર જે.ડી. સુતારિયા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૩) એ આ કેસની તપાસ કરી હતી.તેમણે ઘટના સ્થળની મુલાકાત લીધી અને ગુનાના સ્થળનું પંચનામું તૈયાર કર્યું અને મૃતકના સંબંધીઓના નિવેદનો નોંધ્યા.તપાસ દરમિયાન, આઈ.ઓ.એ જણાવ્યું હતું કે આરોપી અપીલકર્તા મૃતકના પિતરાઈ ભાઈ હોવાથી મૃતક સાથે સંબંધ ધરાવતો હતો અને તે ૫ મહિનાની ગર્ભવતી હતી અને ગર્ભાવસ્થાને કારણે મૃતકને તેની સાથે પત્ની તરીકે રાખવા માટે આરોપી પર આગ્રહ રાખવામાં આવ્યો હતો.આ પરિસ્થિતિમાંથી છૂટકારો મેળવવા માટે આરોપીએ મૃતકનું કપાસની દોરી વડે

ગળું દબાવીને હત્યા કરી નાખી હતી.આરોપીની પાછળથી એટલે કે ૧૭.૧૦.૨૦૦૮ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને કસ્ટડી દરમિયાન તેણે સાક્ષીઓ સમક્ષ પોતાનો ગુનો કબૂલ કર્યો હતો.ત્યારબાદ આઈ.ઓ.એ તપાસ કે.આર. ડિમરી પી.ડબલ્યુ.-૧૫ને સોંપી હતી.

(એચ) તપાસ અધિકારી કૈલાશ રામચંદ્ર ડિમરી (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૫)ની તપાસ સરકારી વકીલ દ્વારા કરવામાં આવી હતી.તેમની જુબાનીમાં આઈ.ઓ.એ જણાવ્યું હતું કે આરોપીના ખુલાસાના નિવેદનના આધારે મોબાઈલ ફોન, ૨ સિમ કાર્ડ અને મોટર-બાઈક પંચાની હાજરીમાં જપ્ત અને રિકવર કરવામાં આવ્યા છે.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, જપ્ત કરાયેલી વસ્તુઓ ફોરેન્સિક તપાસ માટે એફ.એસ.એલ.ને મોકલવામાં આવી છે.એફ.એસ.એલ. પાસેથી મળેલા ડી.એન.એ. રિપોર્ટ આંક જુઝને રેકૉર્ડ સાથે રાખવામાં આવ્યો હતો અને આરોપીઓ વિરુદ્ધ આરોપનામું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.કોસ એક્ઝામિનેશનમાં, આઈ.ઓ.એ સ્વીકાર્યું હતું કે, મૃતક શકુંતલાના મિત્રને ચાર્જશીટમાં સાક્ષી તરીકે ટાંકવામાં આવ્યા હતા.આઈ.ઓ.એ વધુમાં સ્વીકાર્યું હતું કે મૃતકના ભાઈઓએ તેમના પોલીસ નિવેદનોમાં એક અંકિત નિનામા તરફ આંગળી ચીંધી હતી અને શંકા વ્યક્ત કરી હતી કે તેણે તેમની બહેનની હત્યા કરી હશે.

૧૩. અમે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને કેસ રેકૉર્ડ્સની તપાસ કરી છે.અમારા મતે, નીચેના તથ્યો વિવાદમાં નથી.

(i) આરોપી અપીલકર્તા મૃતકના નજીકના સંબંધી છે.

(ii) મૃતક દાહોદમાં ખાનગી વર્ગમાં ગૂંથણકામનું કામ કરતો હતો અને તેના મામા સાથે રહેતો હતો.

(iii) ઘટના પહેલાં, મૃતકને અંકિત નિનામા સાથે પ્રેમસંબંધ હતો, પરંતુ જાતિના સમીકરણને કારણે, પરિવાર અંકિત સાથે લગ્ન કરવા માટે સંમત ન હતો.

(iv) ૨૧.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ, મૃતક તેના મિત્ર શકુંતલાના ઘરે ગામમાં રહી હતી.છપ્પી, દાહોદ અને ત્યાર પછી, બીજા દિવસે, તે ઘર છોડી ગઈ અને ત્યારથી તે ગુમ હતી અને છેલ્લે, ૨૪.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ, ગુનાના સ્થળના પંચનામામાં ઉદ્ધેખિત સ્થળેથી એક મૃતદેહ મળી આવ્યો હતો.

(v) મૃતક ૫ મહિનાની ગર્ભવતી હતી અને ડીએનએ રિપોર્ટ મુજબ આરોપી ગર્ભનો જૈવિક પિતા હતો.

(vi) અપીલકર્તા આરોપીની ૧૭.૧૦.૨૦૦૮ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.

(vii) અપીલકર્તાએ પોતાના વધુ નિવેદનમાં એ હકીકતો સ્વીકારી છે કે તે મૃતક અને અજાત બાળકના પિતા સાથે સંબંધ ધરાવતો હતો.

(viii) મૃત્યુ પામેલાનું મૃત્યુ હત્યા હતું.

૧૪. આરોપી પક્ષનો કેસ કબૂલનીય રીતે સંજોગોજન્ય પુરાવા પર આધારિત હતો.સરકારી વકીલે મુખ્યત્વે સંજોગો પર આધાર રાખ્યો છે, એટલે કે- (i) આરોપી અપીલકર્તાનું વર્તન, (ii) ડી.એન.એ. રિપોર્ટ આંક ૪૩, જે સૂચવે છે કે આરોપી ગર્ભનો જૈવિક પિતા છે, (iii) સાક્ષીઓ સમક્ષ કરવામાં આવેલી વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત, (iv) ગુનાના આચરણમાં ઉપયોગમાં લેવાતી હોવાનું કહેવાતી બાઈકની રિકવરી અને શોધ.

૧૫. રેકૉર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં લેતા, આપણા વિચારણા માટે એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું ઉપર જણાવેલી પરિસ્થિતિઓ માત્ર આરોપીના ગુના તરફ નિર્દેશ કરતી ઘટનાઓની સાંકળ બનાવે છે અને બીજું કંઈ નહીં?

૧૬. પુરાવા અને અન્ય બાબતોના વિશ્લેષણ સાથે આગળ વધતા પહેલા, આપણે પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના આધારે કેસના પાસા પર કાયદાની સ્થાયી સ્થિતિનો યોગ્ય રીતે સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ. જ્યારે કેસ સંજોગોજન્ય પુરાવા પર આધારિત હોય, ત્યારે ફરિયાદી પક્ષે અખંડ ઘટનાઓની સાંકળ સ્થાપિત કરવી જોઈએ, જે દોષિત વ્યક્તિની દોષિતતા તરફ નિર્દેશ કરે છે અને અન્ય કોઈ નહીં. જે સંજોગોમાંથી દોષિત ઠરવાનો નિષ્કર્ષ કાઢવાનો હોય, તે સંજોગો પ્રથમ તબક્કામાં સંપૂર્ણપણે સ્થાપિત થવા જોઈએ અને ત્યારબાદ સંજોગોને એકઠા કરીને પુરાવાની એવી સાંકળ બનાવવી જોઈએ, જે એટલી સંપૂર્ણ હોય કે આરોપીની નિર્દોષતા સાથે સુસંગત નિષ્કર્ષ માટે કોઈ વાજબી આધાર ન રહે, અને તે વધુમાં બતાવવું જોઈએ કે તમામ સંભાવનાઓમાં ગુનો આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો હોવો જોઈએ. (શરદ નિરધીચંદ સરદા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય એ.આઈ.આર. ૧૯૮૪ એસ.સી. ૧૬૨૨).

૧૭. આ કેસમાં, સરકારી વકીલે મુખ્યત્વે ન્યાયિક પ્રક્રિયાની બહારના કબૂલાતના પુરાવા પર આધાર રાખ્યો છે. પોલીસ કસ્ટડીમાં આરોપીએ નિવેદન આપ્યું હતું કે તેણે મૃતકની હત્યા કરી છે. તે કાયદાની સ્થાયી સ્થિતિ છે કે ન્યાયિક કબૂલાતના પુરાવાને નબળા પ્રકારના પુરાવા તરીકે ગણવામાં આવે છે અને સામાન્ય રીતે રેકૉર્ડ પરના અન્ય પુરાવાને વિશ્વસનીયતા આપવા માટે સમર્થન કડી તરીકે ઉપયોગમાં લેવાય છે અને કબૂલાતના તથ્યને ખૂબ કાળજી

અને સાવધાની સાથે સ્વીકારવું આવશ્યક છે અને સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિમાં સમાન જરૂરી છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત, જો સ્વૈચ્છિક અને સાચી હોય અને મનની સ્વતંત્ર સ્થિતિમાં કરવામાં આવી હોય, તો કોર્ટ તેના પર આધાર રાખી શકે છે.આ કબૂલાત સ્વૈચ્છિક હતી કે નહીં તે દરેક કેસના તથ્યો પર આધાર રાખે છે, જે કલમ ૨૪ ના પ્રકાશમાં નક્કી કરવામાં આવે છે.

પુરાવા અધિનિયમ. આ તત્કાલીન કેસમાં આરોપીએ પી.ડબલ્યુ.-૨, પી.ડબલ્યુ.-૩, પી.ડબલ્યુ.-૧૦ અને પી.ડબલ્યુ.-૧૧ સમક્ષ કબૂલાત કરી હોવાનો આક્ષેપ કર્યો હતો, જેઓ મૃતક ઉર્મિલાના પરિવારના સભ્યો છે.આ અપીલકર્તા પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો ત્યારે સાક્ષીઓ સમક્ષ કરવામાં આવેલી આ કબૂલાત અને પુરાવા મુજબ, તે રિમાન્ડ પર પોલીસ સ્ટેશનમાં હતો અને તેના બંને હાથ હાથકડીથી બાંધવામાં આવ્યા હતા.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે, વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતી નથી અને તે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૬ દ્વારા પ્રભાવિત થાય છે અને તે પુરાવામાં અસ્વીકાર્ય છે.બોમ્બે હાઈકોર્ટના ચુકાદા (રોહિદાસ માણિક કસરાલે વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, ૨૦૧૨ (૧૧૪ બીએલઆર ૨૦૩) પર આધાર રાખીને ટ્રાયલ કોર્ટે જણાવ્યું હતું કે, પોલીસ અધિકારીઓની હાજરીમાં સાક્ષીઓને આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલી કબૂલાતને પોલીસ કસ્ટડીમાં આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત કહી શકાય નહીં.હાલના કેસની હકીકતમાં, અપીલકર્તા રિમાન્ડ પર હતો અને પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો ત્યારે સાક્ષીઓને

પોલીસ સ્ટેશનમાં તેને મળવાનો પ્રસંગ આવ્યો હતો કારણ કે તે તેમની સાથે નજીકનો સંબંધ ધરાવતો હતો અને પૂછપરછ પર, આરોપીએ કબૂલ્યું હતું કે, તે ગુનાનો લેખક હતો.આવી પરિસ્થિતિમાં, અમારા મતે, અપીલકર્તાની હિલચાલ પર પ્રતિબંધ હતો કારણ કે તે પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો અને તેને મુક્ત માણસ કહી શકાય નહીં અને તેની સ્વતંત્રતા સંપૂર્ણ નહોતી અને તેથી, અમને એવું માનવામાં કોઈ સંકોચ નથી કે અપીલકર્તાએ પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો ત્યારે કબૂલાત કરી હતી અને કહ્યું હતું કે પુરાવા એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૬ દ્વારા હિટ છે અને તેને પુરાવામાં સ્વીકારી શકાય નહીં.કલમ ૨૬ જણાવે છે કે, પોલીસ અધિકારી સિવાયની કોઈ પણ વ્યક્તિને કસ્ટડીમાં રહેલી વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ પણ કબૂલાત માન્ય રહેશે નહીં, સિવાય કે તે મેજિસ્ટ્રેટની તાત્કાલિક હાજરીમાં કરવામાં આવી હોય.કલમ ૨૫ કોઈપણ સંજોગોમાં પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કબૂલાતને બાકાત રાખે છે, જ્યારે કલમ ૨૬ અન્ય કોઈને કબૂલાતને બાકાત રાખે છે, જ્યારે તે વ્યક્તિ પોલીસ અધિકારી દ્વારા પ્રભાવિત થવાની સ્થિતિમાં હોય છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કલમ ૨૬ પોલીસ અધિકારી સિવાયની વ્યક્તિઓને આપવામાં આવેલી કબૂલાતને લાગુ પડે છે, પરંતુ પોલીસ કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે આપવામાં આવેલી કબૂલાતને લાગુ પડે છે.તેથી, આરોપી પોલીસ અધિકારીના હાથમાં આવે કે તરત જ, તે સ્પષ્ટ અને અચૂક પુરાવા વિરુદ્ધની ગેરહાજરીમાં, હવે સ્વતંત્ર નથી અને તેથી, કલમ ૨૬ ના અર્થમાં કસ્ટડીમાં છે.કિશોર ચંદ વિ. એચ.પી. રાજ્ય (૧૯૯૧ (૧)

એસ.સી.સી. ૨૮૬) માં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ પ્રશ્ન એ ઊભો થયો હતો કે આરોપીએ પોલીસ અધિકારી દ્વારા પકડાયા બાદ જે ગામના પ્રધાન પાસે આરોપીને છોડી દેવામાં આવ્યો હતો તેની સાથે આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત પોલીસ કસ્ટડીમાં હોવા દરમિયાન કરવામાં આવી હોવાનું કહી શકાય કે કેમ?' હકારાત્મક' પ્રશ્નનો જવાબ આપતાં સુપ્રીમ કોર્ટે જણાવ્યું હતું કે, એવું તારણ કાઢવું કાયદેસર હશે કે અપીલકર્તાને પોલીસ કસ્ટડીમાં લેવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે આરોપી કસ્ટડીમાં હતો, ત્યારે પીડિત-૧૦ દ્વારા વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત મેળવવામાં આવી હતી.આ કેસમાં, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, ૨૧.૦૯.૨૦૦૮ના રોજ અને ત્યારબાદ ૧૭.૧૦.૨૦૦૮ના રોજ ઘટના બની હોવાનો આરોપ છે, જેમાં અપીલકર્તાની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને જ્યારે તે પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો, ત્યારે ઉપર જણાવ્યા મુજબના સાક્ષીઓ પોલીસ સ્ટેશનમાં તેને મળ્યા હતા અને પોલીસની હાજરીમાં તેણે ન્યાયિક રીતે બાહ્ય કબૂલાત કરી હતી.આવી પરિસ્થિતિઓમાં, ઉપર જણાવેલ કાયદાકીય જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને અને સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી ટિપ્પણીઓના પ્રકાશમાં, પોલીસ કસ્ટડીમાં સાક્ષીઓ સમક્ષ અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલી વધારાની ન્યાયિક કબૂલાતના પુરાવા અસ્વીકાર્ય છે કારણ કે તે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૬ દ્વારા હિટ છે અને તે આરોપી વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે વાંચી શકાતો નથી.

૧૮. આગળનો પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવો ડી.એન.એ. રિપોર્ટ આંક ૪૩ છે, જે દર્શાવે છે કે અપીલકર્તા ગર્ભના જૈવિક પિતા હતા.આ સંજોગોને આરોપી દ્વારા પડકારવામાં આવ્યા નથી.

૧૯. ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ અન્ય પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા એ મોટરબાઈકની રિકવરી છે, જેનો ઉપયોગ ગુનાના આચરણમાં કરવામાં આવ્યો હોવાનો આરોપ છે.પંચનામા આંક ૨૩ ના પંચાઓએ પક્ષપલટો જાહેર કર્યો છે અને કોસ એક્ઝામિનેશનની તપાસ કરતાં એવું જણાય છે કે તેઓએ પ્રોસિક્યુશન કેસને ટેકો આપ્યો નથી.ઉક્ત પંચનામા પી.ડબલ્યુ. દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું.૧૫ પી.એસ.આઈ. કૈલાશ ડિમરી.તેમના નિવેદનમાં આઈ.ઓ.એ પંચનામાનો આકસ્મિક ઉદ્દેખ કર્યો હતો.જ્યાં સુધી આરોપીના ખુલાસાના નિવેદનની વાત છે, ત્યાં સુધી આઈ.ઓ.એ આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદનના ચોક્કસ શબ્દોને રજૂ કર્યા નથી.તેથી, આરોપીની ધરપકડ પછી અને તે પોલીસ કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે, ગુનામાં કથિત રીતે વપરાયેલી બાઈકને છુપાવવા અંગે પંચનામામાં ઉલ્લેખિત જે પણ નિવેદન આઈ.ઓ. દ્વારા આરોપીના ચોક્કસ શબ્દોમાં નોંધવાની જરૂર હતી, તેવા સંજોગોમાં, એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ મુજબ પંચનામા એક્સહ.૨૩ની વિગતો કાયદા મુજબ સાબિત થઈ નથી.આ સંદર્ભમાં, આપણે રામાનંદ વિ. કેસનો ઉદ્દેખ કરી શકીએ છીએ.યુ.પી. રાજ્ય (૨૦૨૨ લાઈવ- કાયદો સુપ્રીમ કોર્ટ ૮૪૩), જ્યારે એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ની શરતોમાં ગુનાના હથિયારની શોધના પાસા પર

કાયદો અને પ્રક્રિયા નક્કી કરતી વખતે, સુપ્રીમ કોર્ટે તપાસ અધિકારી દ્વારા અનુસરવામાં આવતી ફરજિયાત પ્રક્રિયા પર ભાર મૂક્યો હતો અને જો તે પ્રક્રિયાને અનુસરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો શોધના પુરાવા નક્કર પુરાવા નથી અને આરોપી વિરુદ્ધ વાંચી શકાતા નથી.ઉક્ત ચુકાદાના ફકરા-૫૩, ૫૪ અને ૫૬માં સુપ્રીમ કોર્ટે તપાસ એજન્સી દ્વારા તપાસ દરમિયાન અનુસરવાની પ્રક્રિયા નક્કી કરી હતી:

(i) જ્યારે આરોપી પોતાની સ્વતંત્ર ઈચ્છા અને મરજીથી કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે તેણે એવું નિવેદન આપ્યું કે તે ગુનાના હથિયારને લોહીથી ખરડાયેલા કપડાં સાથે જ્યાં છુપાવ્યું હતું ત્યાં લઈ જશે, તો તપાસ અધિકારીએ સૌથી પહેલાં પોલીસ સ્ટેશનમાં બે સ્વતંત્ર સાક્ષીઓને બોલાવવા જોઈએ.

(ii) એકવાર બે સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ પોલીસ સ્ટેશન પર પહોંચી જાય, ત્યારબાદ તેમની હાજરીમાં, આરોપીને યોગ્ય નિવેદન આપવા માટે કહેવું જોઈએ, કારણ કે તે ગુનાના હથિયારને જ્યાં છુપાવ્યું હોવાનું તેણે કહ્યું હતું તે સ્થળ તરફ નિર્દેશ કરવા બાબતે તેની ઈચ્છા હોય.

(iii) જ્યારે આરોપી કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે પંચ સાક્ષીઓ સમક્ષ આવું નિવેદન કરે છે, ત્યારે ચોક્કસ નિવેદન અથવા તેના બદલે આરોપી દ્વારા ઉચ્ચારવામાં

આવેલા ચોક્કસ શબ્દોને પંચનામાના પ્રથમ ભાગમાં સમાવિષ્ટ કરવા જોઈએ, જે તપાસ અધિકારી કાયદા અનુસાર દોરી શકે છે;

(iv) પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૭ના હેતુ માટે પંચનામાનો પ્રથમ ભાગ હંમેશા સ્વતંત્ર સાક્ષીઓની હાજરીમાં પોલીસ સ્ટેશનમાં તૈયાર કરવામાં આવે છે, જેથી એ વાતની ખાતરી થાય કે આરોપી દ્વારા કોઈ ચોક્કસ નિવેદન આપવામાં આવ્યું હતું.

તેની પોતાની સ્વતંત્ર ઈચ્છા અને ઈચ્છા પર સ્વેચ્છાએ તે સ્થળ દર્શાવે છે જ્યાં ગુનાનું હથિયાર અથવા ગુનાના આચરણમાં ઉપયોગમાં લેવાતી અન્ય કોઈ વસ્તુ છુપાવવામાં આવી હતી;

(v) એકવાર પંચનામાનો પ્રથમ ભાગ પૂર્ણ થઈ જાય, ત્યારબાદ પોલીસ પક્ષ આરોપી અને બે સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ સાથે આરોપી દ્વારા દોરવામાં આવતા ચોક્કસ સ્થળ તરફ આગળ વધશે.જો તે ચોક્કસ જગ્યાએથી ગુનાનું હથિયાર, લોહીથી ખરડાયેલાં કપડાં અથવા અન્ય કોઈ વસ્તુ મળી આવે તો સમગ્ર પ્રક્રિયાનો તે ભાગ પંચનામાનો બીજો ભાગ બનશે.આ રીતે કાયદો તપાસ અધિકારી પાસેથી પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૭ હેઠળ વિચારણા મુજબ શોધ પંચનામા તૈયાર કરવાની અપેક્ષા રાખે છે.

(vi) શોધના પુરાવા સ્વીકારતા પહેલાં જે જરૂરિયાત પૂરી કરવાની જરૂર છે તે એ છે કે પંચનામાની સામગ્રીઓ ફરિયાદી પક્ષ દ્વારા સાબિત થવી જોઈએ. તપાસ અધિકારી કાયદામાં પંચનામાની વિગતો સાબિત કરવા માટે બંધાયેલા છે અને તે માત્ર ત્યારે જ છે જ્યારે તપાસ અધિકારીએ કાયદા અનુસાર શોધ પંચનામાની વિગતો સફળતાપૂર્વક સાબિત કરી હોય, તો તે કિસ્સામાં, ફરિયાદી આવા પુરાવા પર આધાર રાખવામાં વાજબી હોઈ શકે છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ પણ પુરાવા સ્વીકારી શકે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યારે પંચ તપાસ કરાયેલ હોવા છતાં સાક્ષી છે, તેમ છતાં તેમણે શોધ વિશે એક શબ્દ પણ કહ્યો નથી અથવા પ્રતિકૂળ વલ્યા નથી અને કાર્યવાહીને ટેકો આપ્યો નથી. અદાલતને તપાસ અધિકારીના પુરાવા પર સુરક્ષિત રીતે આધાર રાખવા માટે, એ જરૂરી છે કે આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદનના ચોક્કસ શબ્દો રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવે અને આ હેતુ માટે, તપાસ અધિકારી તેના પુરાવામાં ચોક્કસ નિવેદન રજૂ કરવા માટે બંધાયેલો છે અને માત્ર એટલું જ નહીં કે ગુનાના હથિયારોનું ડિસ્કવરી પંચનામા દોરવામાં આવ્યું હતું કારણ કે આરોપી તેને ચોક્કસ જગ્યાએથી બહાર કાઢવા તૈયાર હતો.

(vii) આરોપી વ્યક્તિને આભારી ચોક્કસ શબ્દોની ગેરહાજરીમાં, તેના દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદનને આઈ.ઓ. દ્વારા તેના પુરાવામાં રજૂ કરવામાં આવે

છે, અને પંચનામાની સામગ્રી સાબિત કર્યા વિના, ટ્રાયલ કોર્ટ હથિયારની શોધના સંજોગો પર આધાર રાખવાનું સમર્થન કરી શકતી નથી.

૨૦. હવે વર્તમાન કેસની હકીકતો પર આવીએ, આઈ.ઓ. પી.ડબલ્યુ.:૧૫ ઉપર જણાવેલી પ્રક્રિયાને અનુસરવામાં આવી ન હતી અને એક્સટેન્શન ૨૩માં આરોપી દ્વારા ગુનાના આચરવા અને મોટરબાઈકનો ઉપયોગ કરવા અંગે કરવામાં આવેલ ખુલાસાના નિવેદનને સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા.આવા સંજોગોમાં, આરોપીના કહેવાથી બાઈકની શોધ અને ગુનામાં તેની સંડોવણીને આરોપી વિરુદ્ધ નક્કર પુરાવા તરીકે પુરાવામાં વાંચી શકાય નહીં.

૨૧. જ્યારે આરોપી પોલીસ કસ્ટડીમાં હતો ત્યારે તેણે ગુનાના સ્થળ તરફ ઈશારો કર્યો હતો તે વિશેના તથ્યાત્મક પાસાની પણ અમે તપાસ કરી છે.ઉક્ત પંચનામા તપાસ અધિકારી જે.ડી. સુથારિયા દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવી રહ્યું હતું, પી.ડબલ્યુ.:૧૩.પંચનામા આંક ૨૧માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે આરોપી પોતાની મરજીથી ગુનાનું સ્થળ બતાવવા માટે સંમત થયો હતો, જ્યાં તેણે મૃતકના મૃતદેહને ફેંકી દીધો હતો.પંચનામાની વિગતો અને સરકારી વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓની તપાસ કરતાં એવું જણાય છે કે પંચોએ સરકારી વકીલના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી, કારણ કે તેમણે આરોપી દ્વારા બોલાયેલા ચોક્કસ શબ્દો જણાવ્યા નથી, ન તો તપાસ અધિકારીએ જણાવ્યું છે કે આરોપીએ સ્વૈચ્છિક રીતે મૃતકને મારવામાં આવ્યો હતો અને તેના મૃતદેહને ફેંકી

દેવામાં આવ્યો હતો તે સ્થળ બતાવવા માટે સંમતિ આપી હતી.એ નોંધવું સુસંગત છે કે આરોપીની ધરપકડ પહેલાં, આઈ.ઓ.એ ઘટના સ્થળનું પંચનામું તૈયાર કર્યું હતું, જ્યાં મૃતદેહ મળી આવ્યો હતો.જ્યારે શોધ અલગ હકીકતની હોવી જોઈએ અને પોલીસ કસ્ટડીમાં આરોપીના ખુલાસા દ્વારા શોધવાની જરૂર હોય ત્યારે પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૭ લાગુ પડે છે.હાલના કેસમાં, જ્યાં હત્યા કરવામાં આવી હતી અને મૃતદેહ મળી આવ્યો હતો તે સ્થળ ૧૭.૧૦.૨૦૦૮ ના રોજ પંચનામા દોરવામાં આવ્યું ત્યારે (Exh.૨૧) પોલીસના ધ્યાનમાં હતું.આવી પરિસ્થિતિમાં, પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૭ મુજબ પોલીસ કસ્ટડીમાં આરોપી દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલ સ્થળને અપીલકર્તા- આરોપી વિરુદ્ધ વાંચી શકાય નહીં, કારણ કે જ્યાં ગુનો કરવામાં આવ્યો હતો અને મૃતદેહ ફેંકવામાં આવ્યો હતો તે સ્થળ પોલીસને ઘટના સ્થળનું પંચનામું તૈયાર કરતી વખતે પહેલેથી જ ખબર હતી, કારણ કે પહેલેથી જ શોધાયેલી હકીકતની શોધ થઈ શકે નહીં.

૨૨. ઉપર જણાવેલા કારણો અને ઉપરની ચર્ચા મુજબ, ડી.એન.એ. રિપોર્ટ (આંક ૪૩) સિવાય, આરોપી દ્વારા એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ મુજબ ગુનાના સ્થળનો ઉલ્લેખ કરવા જેવી ગુનામાં સંડોવણીની પરિસ્થિતિ, બિનન્યાયિક કબૂલાતના પુરાવા, આરોપી દ્વારા કથિત ગુનામાં ઉપયોગમાં લેવાયેલી હોન્ડા બાઈકની રિકવરી જેવા પુરાવા આરોપી વિરુદ્ધ પુરાવા તરીકે રજૂ કરી શકાય નહીં,

કારણ કે ઉદ્દેખિત સંજોગોને પ્રોસિક્યુશન દ્વારા પ્રમુખ અને સ્વીકાર્ય પુરાવા દ્વારા સાબિત કરવામાં આવ્યા નથી.આમ, તેથી, અમારો અભિપ્રાય છે કે ફરિયાદી પક્ષ વિશ્વસનીય અને નિર્ણાયક પુરાવા દ્વારા તમામ જરૂરી સંજોગો સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે, જે એક સંપૂર્ણ સાંકળ બનાવશે, જેમાં આરોપીની દોષિતતા સિવાય અન્ય કોઈ નિષ્કર્ષની મંજૂરી નહીં હોય.અમારા મતે, વર્તમાન કેસમાં, ફરિયાદી પક્ષ પોતાના કેસને વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરી શક્યો નથી, કારણ કે આરોપીના ગુના તરફ નિર્દેશ કરતી સંડોવણીની પરિસ્થિતિઓની સંપૂર્ણ સાંકળ સ્થાપિત અને સાબિત થઈ નથી અને નીચેની કોર્ટ આરોપીને આઈપીસીની કલમ ૩૦૨ અને ૨૦૧ હેઠળ દોષિત ઠેરવતા એવા નિષ્કર્ષ પર આવીને ભૂલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષે તમામ વ્યાજબી શંકાઓથી પર સંજોગોવશાત્ પુરાવાના આધારે પોતાનો કેસ સ્થાપિત કર્યો છે.આઈ.પી.સી.ની કલમ ૨૦૧ની વાત કરીએ તો આરોપીએ ક્યારેય પોલીસને ખોટી માહિતી આપી નહોતી.હત્યાનો ગુનો મકાઈના ખેતરમાં કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ મૃતદેહને જંગલ વિસ્તારમાં ફેંકી દેવામાં આવ્યો હતો તેવા કોઈ પુરાવા નથી.પુરાવા અદ્રશ્ય થવાનું કારણ શંકા, અનુમાન અને અનુમાન પર આધારિત હોવાનું જણાય છે.

૨૩. પરિણામે, આ અપીલમાં અપીલકર્તા-આરોપી સફળ થવા માટે હકદાર છે. પરિણામે, અપીલની મંજૂરી આપવામાં આવે છે. દાહોદ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા

૨૦૦૮ના સેશન્સ કેસ નંબર ૧૬માં પસાર કરાયેલ ૩૦.૦૬.૨૦૧૨ની વિવાદાસ્પદ ચુકાદો અને દોષિત ઠરાવવાની કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવે છે.અપીલકર્તા જામીન પર છે.જામીન બોન્ડ રદ કરવામાં આવ્યો છે અને જામીન મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે.રજિસ્ટ્રી આર એન્ડ પી સંબંધિત અદાલતમાં મોકલશે.

(ઇલેશ જે. વોરા, ન્યાયમૂર્તિ)

(પી. એમ. રાવલ, ન્યાયમૂર્તિ)

પી. એસ. જોશી

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.